

בספר דיאלוג עם ילדים - כיצד להקשיב לילדים, כיצד לענות להם - מדריך להורות אופטימית יותר הכותבת מנסה לעזור להורים לפתח תקשורת אפקטיבית עם ילדיהם. היא רואה בתקשורת זו כלי מרכזי בגידול הילדים ובראגה לשלומם, ומאמינה שבאמצעות תקשורת עם דמויות משמעותיות לומד הילד להעריך את עצמו, להרגיש רצוי ומוכן על ידי אחרים, לבטא את עצמו ולתת אמון בזולת. הדיאלוגים משמשים בעיניה גם כלי לחידוד ההבנה של ההורים את הילד ולבירור סיבות אפשריות להיווצרות בעיות התנהגות אצל ילדים. משום כך הכותבת סוקרת מגוון רחב ביותר של נושאים הקשורים ליחסי הורים-ילדים, ומציעה הסברים אפשריים שונים להיווצרות בעיות בתחומים אלה, תוך שימוש בהשערות המבוססות על תאוריות פסיכולוגיות שונות.

בספר מובאים דיאלוגים הלקוחים מניסיונה של הכותבת עם ילדיה ועם מטופליה, כמו גם דיאלוגים מן הספרות המקצועית ומהספרות היפה, מה שמוסיף עניין לקריאה. המחברת מנתחת דיאלוגים רבים שאינם מוצלחים, ומנסה לספק חלופות להידברות ולהקשבה רגישה יותר.

קשה מאוד להעלות השערות בנוגע לכל הסיבות האפשריות להיווצרותה של בעיה פסיכולוגית ספציפית. לזכות המחברת יש לציין, שאין היא נצמדת להסברים של גישה ספציפית אלא משתמשת בהשערות הנגזרות מתאוריות פסיכולוגיות שונות, תוך בחירה בכמה הסברים מקובלים ורווחים על פי ניסיונה הקליני. חבל שאין הבחנה ברורה יותר בין הקביעות או ההצעות המבוססות על מחקר לבין אלו המבוססות על תאוריה או על ניסיון קליני. המחברת מדגישה את חשיבות ההסתכלות ההתפתחותית ונותנת כלים להסתכלות כזו. עם זאת, בחלק מהפרקים חסרה הבהרה באיזה גיל מדובר, מה שהיה עוזר בהבנה וביישום של הדברים המוצעים. רוב הצעותיה של הכותבת הן הגיוניות ושימושיות. עם זאת, כמה מהנושאים הם רגישים תרבותית, וקשה לצפות מהורים שיאמצו בקלות את הצעות הדיאלוג, ללא עיבוד נוסף והתייחסות לערכיהם ולרקע שלהם. טוב עשתה המחברת שסיפקה הצעות להורים לקריאה נוספת בעברית בנושאים נבחרים.

מבט על ספרים חדשים

סולומון זהבה וצ'ייטין ג'וליה (עורכות). (2007). **ילדות בצל השואה: ילדים - ניצולים ודור שני. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, מרכז אדלר לרווחת הילד ושלומו ואוניברסיטת תל-אביב.**

לפנינו קובץ מקיף של מאמרים, שנכתבו על ידי טובי החוקרים והמטפלים בתחום. הספר מתמקד בהשלכות השואה מתוך ראייה מורכבת ורב-ממדית הכוללת דיסציפלינות שונות. המאמרים חושפים בדרכים שונות את פצעי הנפש החבויים אצל הניצולים ואצל צאצאיהם, מנתחים את מנגנוני ההגנה המאפשרים חיים ומתארים דרכי טיפול פרטניות וקבוצתיות.

אדוני חנה ופירסט ענת (תשס"ז). **מחקר התקשורת והוראתה: דילמות מובנות ופתרונות משתנים. ירושלים: מאגנס, האוניברסיטה העברית והמכון לקומוניקציה ע"ש משפחת סמארט.**

מחלקות וחוגים לתקשורת הם כיום חלק בלתי נפרד מהנוף האקדמי, אך מדובר בתופעה חדשה. כיצד התעצבה התקשורת כדיסציפלינה מדעית באקדמיה, שהיא מן המוסדות השמרניים ביותר שטיפחה החברה המערבית? בניתוח סוציולוגי-היסטורי חלוצי מרתק חושפות החוקרות דילמות המובנות במחקר ובהוראה אקדמית של התחום.

ויגוטסקי לב (תשס"ז). **חשיבה ודיבור (תרגום: רחל גילבאום). ירושלים: מאגנס והאוניברסיטה העברית.**

העבודה הזאת, יצירתו הידועה ביותר של ויגוטסקי, פורסמה לראשונה בשנת 1934, והיא תורגמה לאנגלית בשנת 1962. ואכן, הגיע הזמן שמפעל מחקרי-הגותי חשוב זה ימצא סוף סוף את מקומו גם בשפה העברית. כך יוכל מעגל הקוראים להתרחב ולהיחשף להשקפותיו של ויגוטסקי על העברה תרבותית, על שורשי החשיבה והדיבור, על התפתות המושגים: מחשבה ומילה, על תפקודים מנטליים גבוהים ועל התפתחות הילד. על אלה אומר ברונר, שהם מתגבשים לכלל תורת חינוך שלמה. כיום ניתן לזהות גישה חינוכית זו כחברתית-קונסטרוקטיביסטית. בנוסף לכך מציג הספר את ביקורתו של ויגוטסקי על פיאז'ה, ביקורת שנודעה לפיאז'ה באיחור של עשרים ושמונה שנים...

התרגום של רחל גילבאום ועריכת הלשון של דנה רייך מצטיינים בשפה קולחת ומקצועית.